

نفت به دنبال داشته است. توجه به شرایط اقتصادی دولت عراق و لزوم تقویت اقتصادی این کشور برای تغییر شرایط نابسامان اقتصادی و استقرار ساختارهای "توسعه‌محور" در این کشور مورد توافق کلیه ناظران و کارشناسان است؛ ضمن این که ذخایر ۱۱۵ میلیارد بشکه‌ای این کشور نیز امکان چنین حجمی از افزایش تولید را به صنعت نفت این کشور می‌دهد. هزینه تولید پایین نفت خام در این کشور از دیگر مزایای صنعت نفت عراق برای توسعه ظرفیت‌های تولیدی است.

از سوی دیگر مسیرهای صادراتی مورد نیاز برای انتقال نفت خام به بازارهای جهانی از گزینه‌های مختلف مانند ترکیه، سوریه، اردن و خلیج فارس نیز تا حد زیادی ارتباط این کشور را با بازارهای جهانی برقرار کرده است.

در این میان گروهی معتقدند چنین حجم گسترده‌ای از واگذاری قراردادهای نفتی به شرکت‌های بین‌المللی با هدف افزایش ۹ تا ۱۰ میلیون بشکه‌ای تولید نفت در این کشور در عمل به نتایج مورد نظر نخواهد رسید، چراکه علاوه بر فقدان بسیاری از زیرساخت‌های مورد نیاز برای توسعه ظرفیت‌های تولید نفت از جمله مباحث امنیتی و ساختارهای فنی لازم، در عمل توان مدیریت داخلی برای اجرای چنین حجمی از پروژه‌های توسعه‌ای در این کشور وجود ندارد.

از سوی دیگر، تجربه اخیر افزایش قیمت‌های جهانی نفت علاوه بر افزایش بهره‌وری انرژی، تمایل کشورهای توسعه‌یافته را به استفاده از حامل‌های انرژی جایگزین مانند هیبرید و انرژی هسته‌ای و انرژی‌های تجدیدپذیر دیگر افزایش و مصرف نفت خام و فرآورده‌های نفتی را کاهش داده است، ضمن این که زمینه تحقق راهبرد واشنگتن در خصوص کاهش وابستگی به نفت خام وارداتی را به‌خصوص از منطقه خاورمیانه نیز فراهم کرده است. در حال حاضر مطالعه منابع جایگزین نفت خام وارداتی از خاورمیانه مانند تولید نفت از شن‌های قیراندود (کانادا) و منابع جایگزین برای گاز طبیعی با جدیت در حال پیگیری است.

بازار نفت

موفقیت یا عدم موفقیت بغداد در تحقق طرح‌های توسعه‌ای مزبور، اثرات قابل ملاحظه‌ای را بر بازار و صنعت نفت به دنبال خواهد داشت. قراردادهای واگذار شده به شرکت‌های بزرگ نفتی و نوع تعامل با این شرکت‌ها مباحث جدیدی را در حوزه روابط شرکت‌ها با کشورهای دارنده ذخایر نفت ایجاد کرده است. ضمن این که مباحث و ملاحظات زیست‌محیطی و الزامات ناشی از تغییرات آب و هوایی نیز جهان صنعتی را به این نتیجه رسانده که تداوم شرایط فعلی در حوزه مصرف سوخت‌های فسیلی امکان‌پذیر نیست و ادامه این شرایط، وضعیت آسیب‌های وارده به کره زمین را از وضع موجود آن هم وخیم‌تر خواهد ساخت. ■

بر سر برنامه هسته‌ای کشور گسترش یافته است، محافل کارشناسی غرب همچنان ایران را به عنوان یکی از منابع بالقوه و اصلی تأمین نیازهای گاز، به‌خصوص در منطقه اروپا مدنظر قرار داده‌اند. امضای تفاهم‌نامه‌های متعدد در بخش گاز با طرف‌های اروپایی طی سال‌های اخیر، نشانه‌ای روشن از این نوع نگاه است.

قطعاً اختلافات سیاسی ایران با غرب در بلندمدت حل و فصل خواهد شد، اما با توسعه روند فزاینده مصرف داخلی حامل‌های انرژی، به‌خصوص گاز طبیعی با حداقل بهره‌وری، نباید از موقعیت ویژه‌ای که در این رهگذر برای کشور ایجاد شده صرف‌نظر کرد. ■

حامل انرژی، به‌خصوص انرژی‌های هیدروکربوری است. در سایه چنین اقداماتی می‌توان به تحقق ایده توسعه پایدار در بخش انرژی امید بیشتری داشت؛ ضمن این که تجربه تعامل با جامعه بین‌المللی طی سال‌های اخیر به روشنی نشان داده مزایای توسعه حضور ایران در بازارهای جهانی نفت و گاز عملاً محدود به درآمدهای ارزی حاصل از آن نیست. قطعاً صادرات منابع انرژی به جهان خارج، طی سال‌های اخیر ملاحظات ویژه‌ای را برای طرف‌های تجاری ایران ایجاد کرده است؛ ملاحظاتی که به سادگی از سوی آنها قابل صرف‌نظر و چشم‌پوشی نیستند. حتی طی سال‌های اخیر که دامنه اختلافات ایران با جهان غرب

سرمایه‌گذاری در پروژه‌های نفتی عراق

روپاهای بغداد

صنعت نفت عراق آماده سرعت دادن به پروژه توسعه این کشور است. این پتانسیلی است برای جذب سرمایه‌های جهانی.

کابینه عراق کلیه توافق‌نامه‌های اولیه میدانی نفت و گاز واگذار شده به شرکت‌های خارجی را تصویب کرده است. تصویب این موافقت‌نامه‌ها به معنی اعلام آمادگی برای جلب حدود یکصد میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی در صنعت نفت این کشور است.

ظرفیت تولید نفت عراق در حال حاضر رقمی معادل ۲/۵ میلیون بشکه در روز است که با نهایی شدن موافقت‌نامه‌های مزبور این رقم به حدود ۱۲ میلیون بشکه در روز بالغ خواهد شد. شل، بی‌پی، استات‌اولیل نوروز، پتروناس مالزی، ژاپکس ژاپن، سان‌آنگول آنگولا، لوک‌اولیل

و گازپروم روسیه و شرکت ملی نفت چین از جمله شرکت‌هایی هستند که توافق‌نامه‌های مزبور با آنها به امضا خواهد رسید.

قرارداد توسعه میدان نفتی قرنه غربی ۲ از مهمترین این قراردادها است که به شرکت‌های استات‌اولیل نوروز و لوک‌اولیل روسیه واگذار شده است. این میدان بزرگترین میدان نفتی واگذار شده عراق در دور اخیر واگذاری میدانی نفتی جهت توسعه است. سهم استات‌اولیل در این سرمایه‌گذاری ۴/۵ میلیارد دلاری، معادل ۲۵ درصد و سهم لوک‌اولیل معادل ۷۵ درصد است. هدف از اجرای این قرارداد، افزایش تولید این میدان به میزان یک میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه در روز است و کنسرسیوم طرف قرارداد، رقمی معادل ۱/۱۵ دلار بابت هر بشکه نفت تولیدی از این میدان دریافت خواهد کرد.

مورد بعدی از قراردادهای نهایی شده، مربوط به توسعه

تولید میدان نفتی مجنون به میزان یک میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه در روز است که شرکت‌های شل و پتروناس هر یک به ترتیب با سهم ۶۰ و ۴۰ درصدی سهام‌دار آن هستند و به ازای تولید هر بشکه نفت از میدان مزبور ۱/۳۹ دلار دریافت خواهند کرد. کنسرسیوم ژاپکس (شرکت اکتشاف نفت ژاپن) و پتروناس مالزی نیز مسئولیت تولید ۳۳۰ هزار بشکه نفت از میدان نفتی قراف را با دریافت ۱/۴۹ دلار به ازای هر بشکه نفت تولیدی بر عهده گرفته‌اند.

شرکت آنگولایی سان‌آنگول نیز قراردادی را در زمینه تولید روزانه ۱۱۰ هزار بشکه نفت از میدان نجمه عراق به ازای دریافت ۶ دلار برای هر بشکه نفت تولیدی دریافت کرده است.

عراق و بازار نفت

اقدامات وزارت نفت عراق در خصوص برنامه‌ریزی برای توسعه تولید، بحث‌های بسیاری را در محافل کارشناسی بازار